EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.5.2019
COM(2019) 242 final

2019/0116 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel AKV-ELi ministrite nõukogus seoses AKV-ELi suursaadikute komiteele AKV-ELi partnerluslepingu pikendamiseks üleminekumeetmete vastuvõtmise otsuse tegemise volituste delegeerimisega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna („AKV“) riikide rühma vahel Cotonous 23. juunil 2000 alla kirjutatud partnerluslepingu[1] kehtivus lõpeb 29. veebruaril 2020. Käesolevas komisjoni ettepanekus käsitletakse nõukogu otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel AKV-ELi ministrite nõukogus võetav seisukoht seoses sellise otsuse kavandatud vastuvõtmisega, mis puudutab AKV-ELi suursaadikute komiteele volituste delegeerimist üleminekumeetmete võimalikuks kohaldamiseks, et pikendada AKV-ELi partnerluslepingut.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Cotonou partnerlusleping

Cotonou partnerlusleping („leping“ või „Cotonou leping“) on alates 2000. aastast olnud ELi ning 79 AKV riigi suhete raamistik. Leping sõlmiti 20 aastaks, kehtivusega alates 1. märtsist 2000 kuni 29. veebruarini 2020. Seda muudeti 2005. ja 2010. aastal.

2.2. AKV-ELi ministrite nõukogu

AKV-ELi ministrite nõukogu on Cotonou lepingus (artikkel 15) sätestatud ministrite tasandi organ. Sinna kuuluvad ühelt poolt Euroopa Liidu Nõukogu liikmed ja Euroopa Komisjoni liikmed ning teiselt poolt üks liige iga AKV riigi valitsusest.

Ministrite nõukogu eesistujaks on vaheldumisi Euroopa Liidu Nõukogu liige ja AKV riigi valitsuse liige. Ministrite nõukogu tuleb tavaliselt kokku kord aastas eesistuja algatusel ja alati, kui see on vajalik; selle vorm ja geograafiline koosseis olenevad käsitletavatest küsimustest.

Lisaks muudele ülesannetele[2] võtab ministrite nõukogu vastu Cotonou lepingu rakendamiseks ja täitmiseks vajalikud otsused.

Ministrite nõukogu teeb oma otsused lepinguosaliste ühisel kokkuleppel. Otsused kehtivad üksnes siis, kui

– kohal on vähemalt pool Euroopa Liidu Nõukogu liikmetest (st 14 ELi liikmesriikide ministrit),

– üks komisjoni liige ja

– kaks kolmandikku AKV riikide valitsusi esindavatest liikmetest (st valitsuse liikmed 55-st AKV riigist).

Iga ministrite nõukogu liige, kes ei saa ise kohale tulla, võib saata oma esindaja. Esindajal on kõik selle liikme õigused (Cotonou lepingu artikli 15 lõige 3).

---

[1] Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta otsus, mis käsitleb partnerluslepingu sõlmimist ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ja teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, mis allkirjastati 23. juunil 2000. aastal Cotonous (ELT L 65, 8.3.2003, lk 27).

[2] Cotonou lepingu artikli 15 lõike 2 kohaselt tuleb AKV-ELi ministrite nõukogul „a) juhtida poliitilist dialoogi; b) võtta vastu tegevussuuniseid ja käesoleva lepingu sätete rakendamiseks vajalikke otsuseid, eelkõige lepinguga sätestatud erivaldkondade või mõne muu asjakohaseks osutuva valdkonna arengukavade, samuti menetluste kohta; c) vaadata läbi ja lahendada kõik küsimused, mis võivad takistada käesoleva lepingu tõhusat ja tulemuslikku rakendamist või selle eesmärkide saavutamist; d) tagada nõupidamismehhanismide tõrgeteta toimimine“.

Cotonou lepingu artikli 15 lõike 4 kohaselt võib ministrite nõukogu anda oma volitused edasi suursaadikute komiteele. Ministrite nõukogu võib delegeerida volituse teha lepinguosaliste suhtes siduvaid otsuseid. Selliseks volituse delegeerimiseks on vaja ministrite nõukogu otsust.

2.3. AKV-ELi suursaadikute komitee

Suursaadikute komitee luuakse Cotonou lepingu artikli 16 kohaselt. See koosneb ühelt poolt iga liikmesriigi alalisest esindajast ELis ja komisjoni esindajast ning teiselt poolt iga AKV riigi ELis oleva esinduse juhatajast. Suursaadikute komitee eesistujaks on vaheldumisi liidu määratud liikmesriigi alaline esindaja ja AKV riikide määratud AKV riigi esinduse juhataja.

Suursaadikute komitee abistab ministrite nõukogu tema ülesannete täitmisel ja **täidab kõiki ülesandeid, mis nõukogu on talle usaldanud** (Cotonou lepingu artikli 16 lõige 2). Sellega seoses võib ta võtta ministrite nõukogu poolt talle antud volituste piires vastu lepinguosalistele siduvaid otsuseid.

Samuti jälgib suursaadikute komitee kõnealuse lepingu rakendamist ja selles sätestatud eesmärkide saavutamist. Suursaadikute komitee tuleb kokku korrapäraselt, eelkõige nõukogu istungite ettevalmistamiseks, ja siis, kui see osutub vajalikuks.

2.4. Üleminekumeetmed

Cotonou partnerluslepingu kehtivus lõpeb 29. veebruaril 2020. Septembris 2018 alustati kooskõlas lepingu artikli 95 lõike 4 esimese lõiguga läbirääkimisi uue AKV-ELi partnerluslepingu sõlmimiseks. Juhuks kui uus leping ei ole eespool nimetatud lõpptähtajaks kohaldamiseks valmis, tuleb kehtestada meetmed, millega hoida ära ELi ja AKV suhete õiguslik vaakum.

Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 teises lõigus on öeldud järgmist: „Ministrite nõukogu võtab kõik üleminekumeetmed, mida võib vaja minna uue lepingu jõustumiseni“. Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 teise lõigu kohaselt võib kohaldada üleminekumeetmeid, et pikendada Cotonou lepingu kohaldatavust tervikuna või osaliselt kuni uue lepingu kohaldamise kuupäevani (ajutine kohaldamine või jõustumine pärast ratifitseerimist kõigi lepinguosaliste poolt).

Selleks et säilitada AKV riikidega õiguslik järjepidevus juhul, kui uus leping ei ole enne praeguse õigusraamistiku kehtivuse lõppemist kohaldatavaks muutunud, on vaja vastu võtta üleminekumeetmed, millega pikendada praeguse lepingu kohaldamist.

Üleminekumeetmete (st Cotonou lepingu ajutiselt kohaldatavate osade ja nende kohaldamise aja) kohta teeb otsuse ministrite nõukogu ise või delegeerib ministrite nõukogu sellise otsuse vastuvõtmise volituse suursaadikute komiteele.

2.5. Ministrite nõukogu kavandatav akt

Ministrite nõukogu töökorra kohaselt tuleb nõukogu kokku kord aastas. Ministrite nõukogu 44. istung on kavas Brüsselis 23.–24. mail 2019. Kuna üleminekumeetmete sisu ja ajakava ei ole AKV riikidega arutatud, ei ole ministrite nõukogul võimalik üleminekumeetmeid vastu võtta.

Kuna enne lepingu kehtivuse lõppemist ei ole rohkem ministrite nõukogu koosolekuid ette nähtud, on vaja delegeerida Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 kohaste üleminekumeetmete kohta otsuse vastuvõtmine AKV-ELi suursaadikute komiteele. Suursaadikute komitee saab tagada, et otsus üleminekumeetmete kohta tehtaks õigeaegselt.

Seetõttu võtab AKV-ELi ministrite nõukogu oma 44. istungil vastu otsuse delegeerida AKV-ELi suursaadikute komiteele üleminekumeetmete vastuvõtmise volitused („kavandatav akt“).

Kavandatava akti eesmärk on delegeerida AKV-ELi suursaadikute komiteele üleminekumeetmete kohaldamise otsusega seotud volitused kooskõlas Cotonou lepingu artikli 15 lõikega 4, millega on ette nähtud järgmine: „Ministrite nõukogu võib anda oma volitused edasi suursaadikute komiteele“. Kavandatav akt muutub lepinguosalistele siduvaks.

Kui lepinguosalised on üleminekumeetmete sisu ja kestuse kindlaks määranud, kasutab suursaadikute komitee delegeeritud volitusi ja võtab vastu otsuse üleminekumeetmete kohta kooskõlas Cotonou lepingu artikli 95 lõikega 4. Suursaadikute komitee vastavasisulise otsuse ettevalmistamisel on liidu seisukoha määratlemiseks vaja ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohast nõukogu otsust.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Eespool esitatut arvesse võttes on liidu nimel võetav seisukoht, et kavandatav akt tuleks AKV-ELi ministrite nõukogu 44. istungil vastu võtta ja seega anda AKV-ELi suursaadikute komiteele õigus võtta vastu otsus Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 kohaste üleminekumeetmete kohta.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega […] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[3].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

AKV-ELi ministrite nõukogu on lepinguga, s.t 23. juunil 2000 Cotonous alla kirjutatud AKV-EÜ partnerluslepingu artikli 15 lõikega 1 ettenähtud organ.

Akt, mille AKV-ELi ministrite nõukogu peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Vastavalt lepingu artikli 15 lõikele 3 muutub kavandatav akt rahvusvahelise õiguse raames lepinguosaliste jaoks siduvaks.

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht

[3] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs*. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on kõige üldisemalt seotud Cotonou lepingu alusel loodud rahvusvaheliste organite toimimise ja Cotonou lepingu kui terviku toimimisega (arvestades kohaldamise võimaliku pikendamise tulemusel kehtivuse lõppemise kuupäeva edasilükkumist). Nõukogu otsuse materiaalõigusliku aluse kindlaksmääramisel tuleb lähtuda Cotonou partnerluslepingust kui tervikust[4].

Cotonou leping sõlmiti assotsieerimislepinguna ja see põhineb seega Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklil 310, mis on samaväärne ELi toimimise lepingu artikliga 217. Seepärast moodustab esildatud otsuse materiaalõigusliku aluse ELi toimimise lepingu artikkel 217.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikkel 217 koostoimes artikli 218 lõikega 9.

[4] Vt eelkõige otsus kohtuasjas C-244/17: komisjon *vs.* nõukogu („Kasahstan“), [ECLI:EU:C:2018:662], punkt 40, ja osutatud kohtupraktika.

2019/0116 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel AKV-ELi ministrite nõukogus seoses AKV-ELi suursaadikute komiteele AKV-ELi partnerluslepingu pikendamiseks üleminekumeetmete vastuvõtmise otsuse tegemise volituste delegeerimisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 217 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna („AKV“) riikide rühma liikmete ja teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vaheline partnerlusleping („AKV-ELi partnerlusleping“)[5] kirjutati alla Cotonous 23. juunil 2000. AKV-ELi partnerlusleping jõustus 1. aprillil 2003 ja seda kohaldatakse kuni 29. veebruarini 2020.

(2) Septembris 2018 alustati kooskõlas AKV-ELi partnerluslepingu artikli 95 lõike 4 esimese lõiguga läbirääkimisi uue AKV-ELi partnerluslepingu sõlmimiseks. Juhuks kui uus leping ei ole kehtiva õigusraamistiku aegumise kuupäevaks kohaldamiseks valmis, on vaja vastu võtta üleminekumeetmed, millega pikendada praeguse lepingu kohaldamist.

(3) AKV-ELi partnerluslepingu artikli 95 lõike 4 teises lõigus on sätestatud, et ministrite nõukogu võib vastu võtta üleminekumeetmed, millega pikendada AKV-ELi partnerluslepingu kohaldatavust tervikuna või osaliselt kuni uue lepingu ajutise kohaldamise või jõustumiseni.

(4) AKV-ELi partnerluslepingu artikli 15 lõike 4 kohaselt võib AKV-ELi ministrite nõukogu võtta vastu otsuse, et delegeerida volitused (sh üleminekumeetmete kohta otsuse vastuvõtmiseks) AKV-ELi suursaadikute komiteele.

(5) AKV-ELi ministrite nõukogu iga-aastane korraline koosolek toimub 23.–24. mail 2019 Brüsselis. Üleminekumeetmeid ei ole kokku lepitud ja AKV-ELi ministrite nõukogu ei saa neid seega korralisel koosolekul vastu võtta. Kuna enne AKV-ELi partnerluslepingu kehtivuse lõppemist ei ole rohkem AKV-ELi ministrite nõukogu koosolekuid ette nähtud, on selleks, et üleminekumeetmete kohta saaks otsuse teha õigeks ajaks, vaja delegeerida AKV-ELi partnerluslepingu artikli 95 lõike 4 kohaste üleminekumeetmete vastuvõtmise otsuse tegemine AKV-ELi suursaadikute komiteele.

[5] Lepingut (ELT L 317, 15.12.2000, lk 3) on muudetud 25. juunil 2005 Luxembourgis alla kirjutatud lepinguga (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27) ja 22. juunil 2010 Ouagadougous alla kirjutatud lepinguga (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3).

(6) AKV-ELi ministrite nõukogu võtab oma 44. istungil vastu otsuse, millega delegeeritakse AKV-ELi suursaadikute komiteele üleminekumeetmete vastuvõtmise volitused („kavandatav akt“).

(7) On asjakohane määrata kindlaks Euroopa Liidu nimel AKV-ELi ministrite nõukogus võetav seisukoht, kuna kavandatav akt on liidule siduv.

(8) Käesolevas otsuses tuleks sätestada liidu seisukoht kiita kavandatav akt AKV-ELi ministrite nõukogus heaks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel AKV-ELi ministrite nõukogu 44. istungil võetav seisukoht on järgmine: kiita heaks, et AKV-ELi partnerluslepingu artikli 15 lõike 4 kohaselt delegeeritakse AKV-ELi suursaadikute komiteele uue lepingu jõustumiseni vaja minna võivate AKV-ELi partnerluslepingu artikli 95 lõike 4 kohaste üleminekumeetmete vastuvõtmise otsuse tegemisega seotud volitused.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja